До 90-річчя
Одеського державного екологічного університету

РЕГІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ ТА ЗБАЛАНСОВАНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Міжнародна наукова конференція
за участю молодих науковців

ОДЕСА - 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський державний екологічний університет

MINISTRY OF SCIENCE AND EDUCATION OF UKRAINE
Odessa State Environmental University

РЕГІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ ТА ЗБАЛАНСОВАНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
ЗА УЧАСТЮ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ
21 – 22 вересня 2022 р., Україна, м. Одеса

REGIONAL PROBLEMS OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND BALANCED NATURE MANAGEMENT

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
WITH THE PARTICIPATION OF YOUNG SCIENTISTS
September 21 – September 22, 2022, Ukraine, Odessa

Одеса – 2022
Odessa – 2022

24. ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ ЗАХІДНОГО ПОЛІССЯ 94
Майборода Х.А., Залеський І.І.
25. ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ РІВНЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ 97
Масікевич А.Ю., Масікевич Ю.Г.
26. ВПЛИВ ТРАНСПОРТНИХ ПОТОКІВ НА РІВЕНЬ ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ У МІСТІ ЧЕРКАСИ 100
Мислюк О.О., Пономаренко Д.М.
27. ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МОНІТОРИНГУ СТАНУ УРБОЛАНДШАФТІВ 103
Мислюк О.О., Хоменко О.М., Єгорова О.В.
28. ЗОНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ М. ЧЕРКАСИ ЗА РІВНЕМ ЗАСОЛЕННЯ УРБОЗЕМІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ГІС-ТЕХНОЛОГІЙ 106
Мислюк О.О., Хоменко О.М., Єгорова О.В.
29. НЕНАВМИСНЕ УТВОРЕННЯ СТІЙКИЙ ОРГАНІЧНИХ ПОЛЮТАНТІВ ПРИ ПАЛІННІ ТЮТЮНОВИХ ВИРОБІВ ЖИТЕЛЯМИ ОДЕСЬКОЇ ПРОМИСЛОВО-МІСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ 109
Михайленко В.І., Сафранов Т.А.
30. МАЛА СТЕПОВА РІЧКА БЕРЕЗАНЬ ТА ЇЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ 112
Наконечна Ю.О.
31. ЕКОЛОГО–ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОСВОЄННЯ ТЕХНОГЕННИХ РОДОВИЩ ОКРЕМИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ 116
Окунєва Л.А., Сафранов Т.А.
32. МІНЛИВІСТЬ БІОТОПІВ ГИРЛОВИХ ОБЛАСТЕЙ ПІВНІЧНО-ЗАХІДНОЇ ЧАСТИНИ ЧОРНОГО МОРЯ 119
Олійник Н.К., Берлінський М.А.
33. ОЦІНЮВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА 122
Сидорук А.О., Мітрясова О.П.
34. ПРОГНОСТИЧНИЙ МОНІТОРИНГ РОЗМІРІВ МАКСИМАЛЬНОГО СТОКУ ВЕСНЯНОГО ВОДОПІЛЛЯ РІЧОК БАСЕЙНУ Р. ПРИП'ЯТЬ 128
Сіваєв Д.В., Шакірзанова Ж.Р.

2. Перегудов В.В., Григор’єв І.Є. Дослідження взаємозв’язків параметрів техногенних родовищ насипного типу. *Гірничий вісник.* 2019. Вип. 105. С. 29 – 34.
3. Олійник Т.А., Кушнірук Н.В., Саітгареєв Л.Н., Нагнибіда І.О. Техногенні родовища та їх класифікація. *Збагачення корисних копалин. Екологія*. 2012. Вип. 50 (91). С. 111 – 141.

МІНЛИВІСТЬ БІОТОПІВ ГИРЛОВИХ ОБЛАСТЕЙ ПІВНІЧНО-ЗАХІДНОЇ ЧАСТИНИ ЧОРНОГО МОРЯ

Олійник Н.К., маг., Берлінський М.А., д.геогр.н., проф.
Одеський державний екологічний університет, м. Одеса
Radyga00322@gmail.com

В останні 18 – 20 тис. років на місці Чорного моря існувало майже прісне Новоевксинське озеро-море, і лише 6 – 8 тис. років тому воно поєдналося із Середземним морем через протоку Босфор. У ході новоевксинської трансгресії поверхня приморської рівнини була вкрита морем, де накопичувався осадовий матеріал з органічними залишками. У першій половині трансгресії сформувалася нерозчленована центральна частина шельфу з абразійним рельєфом, пізніше перекрита тонким покривом морських відкладів голоцену. У другій половині трансгресії відбулося її прискорення, внаслідок чого утворився зовнішній абразійний уступ сучасної прибережної частини шельфу.

До кінця новоевксинської епохи рівень моря піднявся до відмітки 30 м. Подальший підйом рівня в ранньому голоцені призвів до затоплення приморської рівнини і формування прибережної частини шельфу. Процеси абразії та акумуляції лише в незначній мірі змінили поверхню рівнини, тому сучасний рельєф прибережної частини шельфу фактично є реліктовим акумулятивно-ерозійним рельєфом, успадкованим від пізньоплейстоцінового субаерального етапу [1].

Узбережжя Чорного моря відрізняється сприятливими природними умовами і ландшафтним різноманіттям. Існуюче географічне положення і теплий клімат сприяли їхньому активному освоєнню та заселенню від античних часів до наших днів. Досі можна знайти сліди проникнення стародавніх цивілізацій у прибережні райони у вигляді руїн старогрецьких храмів і генуезьких фортець. До третього тисячоліття нашої ери узбережжя Чорного моря зазнало сильного антропогенного впливу. Це стосується прибережних районів біля найбільш густонаселених районів поблизу великих портів Бургас, Варна, Констанца, Одеса, Миколаїв, Севастопіль, Новоросійськ, Сочі, Сухумі, Батумі, Самсун, Синоп, Трабзон, а також судноплавний Босфор і Керченська протока.

Основною проблемою Чорного моря є створення теорії функціонування екосистем, що поєднує закономірності взаємодії живої матерії та біокосних компонентів середовища. Донні відклади служать місцем акумуляції біокосної речовини з водної товщі. У верхньому шарі донних відкладів протікають процеси зміни речовини, причому частина його знову надходить у воду, тобто йде зворотний потік речовини та запасеної енергії з донних відкладів у водну товщу. Крім того, у верхньому шарі донних відкладів змінюються форми хімічних сполук, оскільки утворюються нові мінеральні форми (діагенезтичні мінерали). Тут виникає особлива біокосна речовина, відбувається взаємодія її живої та відсталої компонент.

Розподіл донних відкладів в Одеській затоці та прилеглих акваторіях наведений на рис. 1.

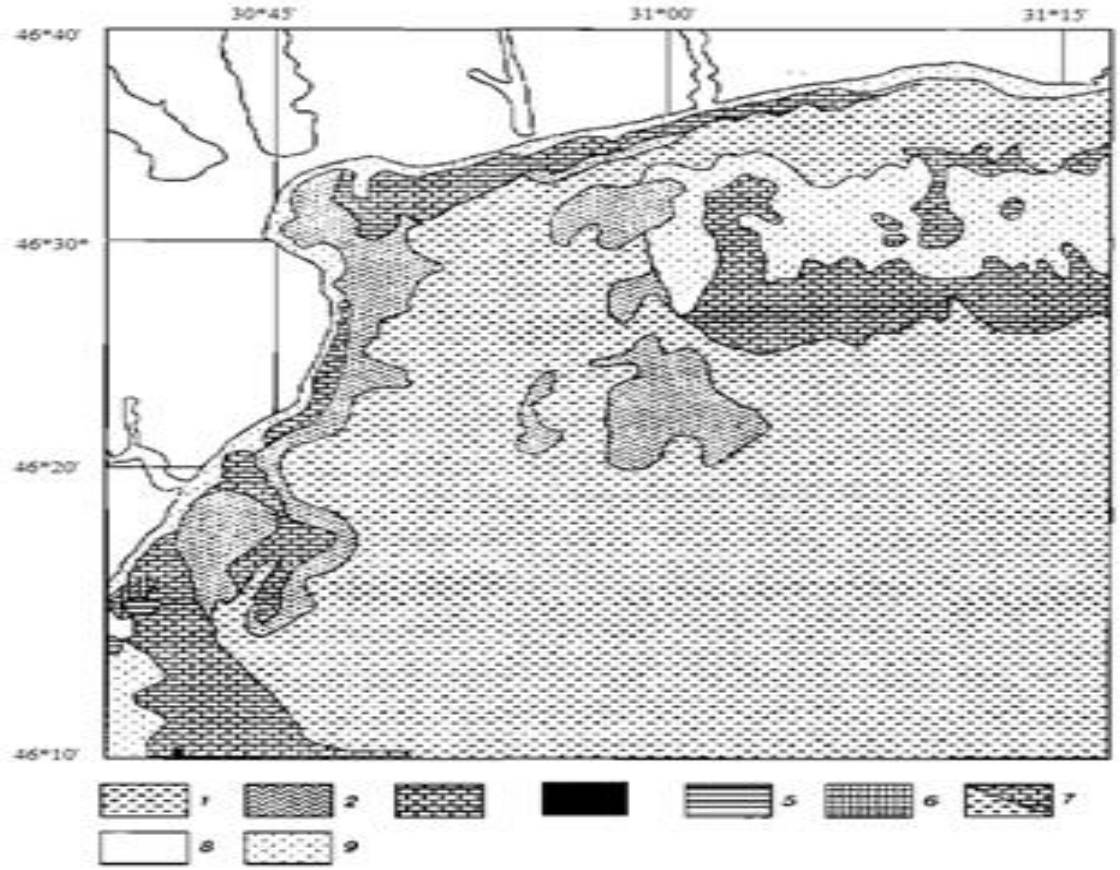

1 – глинисті. 2 – дрібно-алевритові; 3 – черепашники, вапняки. 4 – черепашникові; 5 – ооліто-черепашникові; 6 – галька; 7 – межі літологічних різновидів усередині підрозділів; 8 – верхньопліоценові відклади; 9 – піски дрібно-середньозернисті.

Рисунок 1 – Розподіл донних відкладів в Одеській затоці та прилеглих акваторіях (за О.Є. Фесюнов, 2000)

Поширення сучасних донних відкладів у Чорному морі відрізняється своєю складністю. Їх склад і походження залежать від районів походження, гідродинамічної та літодинамічної активності в зоні контакту моря, а також від морфології рельєфу дна (рис. 2).

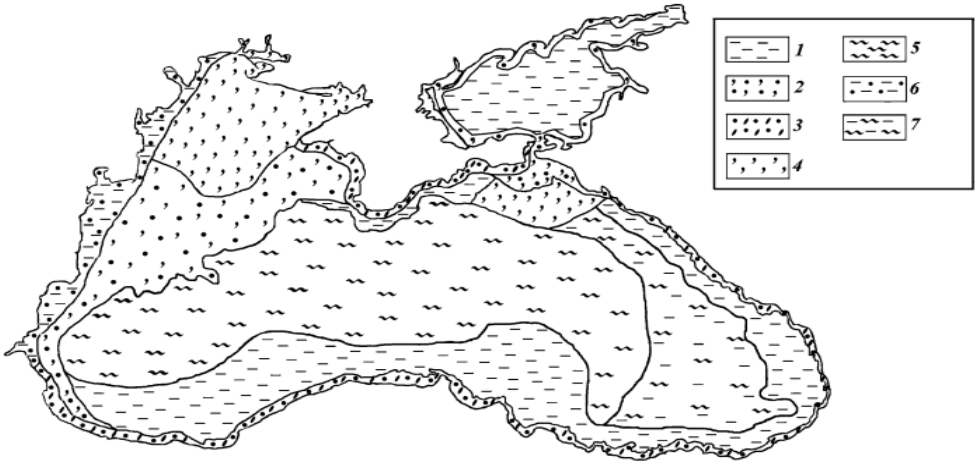

1 – теригенні відклади, 2 – піщані відклади, 3 – піщано-галькові відклади, 4 – ракоподібні, 5 – кокколітові мули, 6 – піщано-мулисті відклади, 7 – теригенно-кокколітові мули

Рисунок 2 – Сучасні донні відклади Чорного моря

Седиментація контролюється спадковим характером рельєфо утворювальних процесів, що протікали у Чорному морі протягом голоцену. На формування наносів також впливають твердий річковий стік, процеси абразії, живлення зі схилів, а також процеси седиментації біогенної та хемогенної речовин. Хвильова дія, течії і гравітаційні процеси визначають особливості перерозподілу донних відкладів, їх зональність та існування в прибережній зоні, що піддається хвильовому впливу, грубозернистої речовини, а також дрібнозернистої речовини.

На зовнішньому краю шельфу і у верхній частині материкового схилу переважно розвинені мулисті і глинисті низько карбонатні відклади. Відклади материкового схилу (як і більшої частини глибоководного басейну Чорного моря) представлені глинисто-вапняними утвореннями.

Континентальний схил являє собою транзитну зону потоків наносів, що надходить у вигляді уламків з річок і продуктів абразії, а також відкладів, які переносяться мутними потоками. Континентальний схил вкритий ущільненими глинистими відкладами (фракції 0,001 – 0,01 мм). В окремих місцях на більш крутих частинах схилу зустрічалися залишки фауни молюсків, наприклад раковини *Dreissena rostriformis*. На ділянках з пологим схилом вони перекриті голоценовими і сучасними відкладами [2]

Перелік посилань

1. Северо-западная часть Черного моря: Биология и экология / Відп. ред.: Зайцев Ю.П., Александров Б.Г., Мінічева Г.Г.. Київ: Наукова думка, 2006. 700 с.
2. The handbook of environmental chemistry. Water pollution. P.Q The Black Sea environment / Volume editors: Andrey G. Kostianoy, Aleksey N. Kosarev; with contributions by V.S. Arkhipian. 2008. Vol. 5.

ОЦІНЮВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Сидорук А.О., маг., Мітрясова О.П., д.пед.н., проф.
Чорноморський національний університет імені Петра Могили, м. Миколаїв
eco-terra@ukr.net

Однією з найактуальніших екологічних проблем сьогодні є проблема поводження з відходами, забруднення довкілля промисловими відходами, особливо небезпечними. Щоб розв’язати проблему, потрібно на рівні держави мати працездатну законодавчу базу відносно налагодження питань формування, зберігання, утворення, транспортування, перероблення, утилізації та видалення відходів різного походження. Основними джерелами відходів продовжують залишатися підприємства гірничодобувної, хімічної та металургійної промисловості, машинобудування, паливно-енергетичного, будівельного і агропромислового комплексів. Основою діяльності у сфері поводження з відходами є інвентаризація промислових відходів – комплекс одноразових організаційно-технічних заходів щодо виявлення, опису і реєстрації відходів з урахуванням утворення, захоронення та їх видалення, перевірки переробки відходів і об'єктів.

Метою роботи є оцінювання та організація діяльності системи поводження з відходами на прикладі аграрного підприємства.

Відповідно до конкретної ситуації і технічного процесу, який здійснюється підприємством, використовуються декілька методів кількісної оцінки утворення відходів, теоретичні методи, такі як, аналіз і синтез, обробка статистичних даних підприємства, а також сучасні методи (обчислювально-аналітичний, експериментальний, статичний метод). При розрахунку нормативів утворення відходів підприємства було використано обчислювально-аналітичний метод, який базується на використанні затверджених технічних регламентів, методик і критеріїв матеріального балансу процесу для визначення залежності утворення відходів від різних технічних факторів.